

KRAVSSPECIFIKATION

ENERGIEFFEKTIVISERINGSORDNING
FOR OVERSKUDSVARME

ENERGISTYRELSEN

August 2026

Energistyrelsen

Indholdsfortegnelse

Indledning....2
A: Overordnede rammer for ordningen....2
A.1. Energigennemgang, screeningsliste og energihandlingsplan....2
A.1.1. Energikortlægning....3
A.1.2. Screeningsliste med potentialer for energieffektiviseringer....3
A.1.3. Energihandlingsplan....3
A.1.4. Energieffektiviseringstiltag....4
A.1.4.1. Undtagelser for gennemførelse af energieffektiviseringstiltag....4
A.1.4.1. Frister for gennemførelse af energieffektiviseringstiltag....4
A.1.5. Beregning af tilbagebetalingstider....5
A.2. Ekstern verifikation....5
A.3. Samspil mellem energieffektiviseringsordningen og ISO 50001/obligatorisk energisyn....6
B: Ansøgning om at indgå i ordningen....6
C: Tilslutning til ordningen....7
C.1. Materiale, der skal rapporteres til Energistyrelsen ifm. årlige verifikationer....7
D: Udmelding af ordningen....8
E: Afgiftsfritagelse....8

Indledning

Denne kravsspecifikation henvender sig til virksomheder, der frivilligt ønsker at indgå i energieffektiviseringsordningen for overskudsvarme (herefter ordningen). Kravsspecifikation beskriver de konkrete krav, virksomheden skal overholde for at indgå i ordningen og består af fem dele:

A: Overordnede rammer for ordningen

B: Ansøgning om indgåelse i ordningen

C: Indgåelse i ordningen

D: Udmeldelse fra ordningen

E: Afgiftsfritagelse

Energistyrelsen kan opdatere kravsspecifikationen. Det er den til enhver tid gældende version på Energistyrelsens hjemmeside virksomhederne skal orientere sig i inden ansøgning, ved indgåelse i ordningen eller ved udmeldelse.

Lovgrundlaget for ordningen er varmeforsyningsloven jf., lovbekendtgørelse nr. 124 af 2. februar 2024 og bekendtgørelse om energieffektiviseringsordning for overskudsvarme (herefter BEK).

A: Overordnede rammer for ordningen

A.1. Energigennemgang, screeningsliste og energihandlingsplan

Virksomheden skal i forbindelse med ansøgning om indgåelse i ordningen udarbejde en energigennemgang svarende til den i ISO 50001:2018 som beskrevet i §2 stk. 2-5 i BEK. Energigennemgangen skal foretages på virksomhedens overskudsvarme, herunder i processer og anlæg, der generer, opgraderer og transporterer overskudsvarmen. Energigennemgangen kan foretages af virksomheden eller dennes rådgiver og skal udføres i Energistyrelsens skabelon på www.ens.dk/EFO.

Som udgangspunkt skal virksomheden hvert 3. år foretage en fornyet energigennemgang. Virksomheder der er omfattet af kravet om obligatorisk energisyn for store virksomheder, kan efter ansøgning få tilladelse til at foretage en fornyet energigennemgang efter 4 år. I tilfælde af, at der sker væsentlige ændringer i en virksomheds energiforhold, der har indflydelse på overskudsvarmen, skal virksomheden foretage en ny energigennemgang inden næstkommende verifikation (se afsnit A.2.). Væsentlige ændringer kan være ændringer i driftstider, ombygninger og indkøb af nye anlæg/komponenter, driftsomlægninger kapacitetsudvidelser m.v.

Energigennemgangen skal omfatte en repræsentativ periode relateret til virksomhedens overskudsvarme. En repræsentativ periode er som udgangspunkt et år med normal drift, men ved nylige, større omlægninger i produktion og anlæg eller ved væsentlige ændringer i procesparametre (f.eks. volumener, flow, temperaturer, ændringer i råvarer og færdigvarer samt energikilder) og produktmix m.m., kan virksomheden vælge at opgøre energiforbrugets fordeling for en anden periode. En begrundelse herfor skal skriftligt anføres i rapporteringen til Energistyrelsen.

Virksomheden skal i energigennemgangen tydeligt afgrænse de anlæg og processer, der er relateret til den del af overskudsvarmen, der opnås afgiftsfritagelse på. Er der tale om anlæg, hvori der både indgår fossil og el/VE-baseret overskudsvarme, og hvor der ikke er mulighed for tydelig afgrænsning

mellem fossil og el/VE-baseret overskudsvarme, skal virksomhedens energigennemgang omfatte hele anlægget. Består virksomheden af flere fysisk adskilte produktionsenheder med hver deres energi-system, skal energigennemgangen foretages særskilt. Det samme gælder, hvis produktionsenheden består af flere adskilte produktionsanlæg med overskudsvarme.

Med energigennemgangen udarbejdes følgende:

A.1.1. Energikortlægning

Energikortlægningen skal identificere de parametre, der har væsentlig betydning for energiforbruget relateret til overskudsvarmen. Virksomheden skal analysere energiudnyttelse og energiforbrug, bestemme den aktuelle energipræstation for anlæg og processer m.v. der producerer overskudsvarme samt identificere områder med væsentlig energiudnyttelse. Virksomheden skal desuden beskrive, hvordan energiforbruget og fordelingen af slutanvendelser er opgjort, herunder anvendelse af målere, beregningsmetoder, antagelser m.v. Energigennemgangen skal dokumenteres i en rapport, som skal følge Energistyrelsens skabelon på www.ens.dk/EFO.

A.1.2. Screeningsliste med potentialer for energieffektiviseringer

Screening af potentialer for energieffektiviseringer relateret til overskudsvarme skal omfatte muligheder på følgende områder:

- Konkrete investeringsstiltag.
- Bedre udnyttelse af overskudsvarme i processer og forsyningsanlæg/ procesintegration med merudnyttelse af varme.
- Ændring af procesparametre og driftsstrategier i procesanlæg såvel som forsyning.
- Forbedret vedligehold af energiforbrugende anlæg.
- Bedre regulering og kontrol af energiforbrugende anlæg.
- Bedre adfærd og uddannelse blandt brugere og operatører
- Etablering af nye nøgletal og nye overvågningsparametre
- Energiforbedringer under etablering af planlagte ombygninger eller ved indkøb.

På baggrund af screeningen udarbejdes en screeningsliste med overblik over identificerede tiltag med potentiale for energieffektiviseringer med en tilbagebetalingstid på op til 10 år. Screeningslisten og vurderingen af de udvalgte energieffektiviseringstiltag skal dokumenteres på en sådan måde, at det er muligt for et verifikationsorgan eller certificeringsorgan at kontrollere, om screeningslisten er dækkende for energiforholdene i virksomheden. Screeningslisten skal udarbejdes i Energistyrelsens skabelon på www.ens.dk/EFO.

A.1.3. Energihandlingsplan

Energihandlingsplanen skal give et overblik over de energieffektiviseringstiltag, som virksomheden skal gennemføre.

Energihandlingsplanen skal omfatte energieffektiviseringstiltag med en tilbagebetalingstid på op til:

- 5 år relateret til overskudsvarme, som virksomheden er forpligtet til at gennemføre (se afsnit A.1.4.).
- 10 år relateret til hele virksomhedens energiforhold, som virksomheden forventer at gennemføre frivilligt.

Energihandlingsplanen og vurderingen af de udvalgte energieffektiviseringstiltag skal dokumenteres på en sådan måde, at det er muligt for et verifikationsorgan eller et certificeringsorgan at verificere, om energihandlingsplanen er dækkende for energiforholdene i virksomheden. Energihandlingsplanen skal udarbejdes i Energistyrelsens skabelon på www.ens.dk/EFO.

A.1.4. Energieffektiviseringstiltag

Virksomheden skal gennemføre alle energieffektiviseringstiltag med tilbagebetalingstid på op til 5 år relateret til ekstern overskudsvarme, som der opnås afgiftsfritagelse på. Ligeledes gælder, at der skal gennemføres energieffektiviseringstiltag på virksomhedens processer og anlæg, der genererer, opgraderer og transporterer overskudsvarmen til fx fjernvarmeformål.

A.1.4.1. Undtagelser for gennemførelse af energieffektiviseringstiltag

Energieffektiviseringstiltag med tilbagebetalingstid på op til 5 år skal gennemføres. Energistyrelsen kan efter skriftlig anmodning godkende at tiltag undtages fra gennemførelse når:

- Levetiden af det pågældende anlæg, hvori der skal gennemføres et tiltag, er mindre end 5 år.
- Det viser sig teknisk umuligt at gennemføre tiltaget
- Gennemførelsen kan give væsentlige uønskede bivirkninger for virksomhedens produktion.
- Produktionen er besluttet ændret i et sådant omfang, at gennemførelsen af tiltaget er irrelevant.

Ovenstående undtagelser skal bekræftes af verifikationsorgan eller certificeringsorgan ved den næstkommende verifikation.

Identificeres flere alternative energieffektiviseringstiltag, som gensidigt udelukker hinanden, og som alle har en tilbagebetalingstid på op til 5 år, skal virksomheden skriftligt til Energistyrelsen redegøre for prioritering af tiltag. Energistyrelsen vil derefter behandle redegørelsen.

A.1.4.1. Frister for gennemførelse af energieffektiviseringstiltag

Virksomheden skal som udgangspunkt gennemføre energieffektiviseringstiltagene senest 12 måneder efter verifikation (se afsnit A.2.), dog senest ved virksomhedens evt. udmelding af ordningen, hvis virksomheden gerne vil beholde afgiftsfritagelsen i den mellemliggende periode.

Der er dog undtagelser for denne frist:

- Hvis behovet for udskydelse skyldes naturlige produktionsstop, ekstraordinære udefrakommende begivenheder eller lignende kan Energistyrelsen efter anmodning dispensere fra de 12 måneders frist.
- Er der tale om omfattende investeringer, der vedrører centrale procesanlæg, kan virksomheden anmode Energistyrelsen om fristforlængelse, så energieffektiviseringstiltaget gennemføres på et senere tidspunkt fx i forbindelse med naturligt produktionsstop i virksomheden.

Anmodning om fristforlængelse skal indsendes via ansøgningsportalen. Begrundelsen for anmodning om fristforlængelse skal kunne verificeres af et verifikationsorgan eller certificeringsorgan ved næstkommende verifikation.

A.1.5. Beregning af tilbagebetalingstider

Ved beregning af tilbagebetalingstider anvendes virksomhedens faktiske energipriser, dvs. en pris, som er summen af virksomhedens indkøbspris for energien med tillæg af elektricitetsafgift, kuldioxidafgift, energiafgift, NOx-afgift og svovlafgift fratrukket evt. afgiftsgodtgørelse. Virksomheden kan anvende en energipris beregnet som en gennemsnitspris på årsbasis i et normalt år, dog højst to år tilbage i tiden.

Virksomhedens evt. tab som følge af reduceret overskudsvarmesalg skal ikke medtages i beregning af tilbagebetalingstider.

Værdien for gevinst ved øget salg af overskudsvarme kan være 0 eller positiv.

Beregning af tilbagebetalingstid beregnes i Energistyrelsens skabelon og følger følgende formel:

$$Tilbagebetalingstid\ (\text{år}) = \frac{Investering}{(Energibesparelse\ x\ energipris) + evt.\ driftsbesparelse + evt.\ gevinst\ ved\ øget\ salg\ af\ overskudsvarme}$$

Investeringen er sammensat af virksomhedens omkostninger til investeringen. De omkostningsposter, der kan medregnes er: anskaffelse af nødvendige anlæg, komponenter og lignende, entreprenørydelser og installation, herunder evt. opstart eller indkøring (fx trykprøvninger eller indregulering) og nødvendige følgearbejder m.v. Der kan derudover indgå omkostninger til konkret rådgivning eller detailprojektering, som er nødvendig for at kunne gennemføre et konkret tiltag. Det gælder således ikke omkostninger til generel rådgivning, fx i forbindelse med energigennemgange.

Investeringen skal dokumenteres for Energistyrelsen og i forbindelse med verifikation. Der skal særskilt redegøres for nødvendige følgearbejder og rådgivning.

Driftsbesparelsen er den anslåede årlige økonomiske besparelse, som projektet evt. vil medføre. Det er ikke alle projekter, som nødvendigvis vil medføre en egentlig driftsbesparelse. En driftsbesparelse kan fx fremkomme, hvis optimering af en proces betyder, at der anvendes færre råstoffer eller færre arbejdstimer på processen. Vil et projekt derimod betyde øgede omkostninger til at gennemføre en konkret proces, vil driftsbesparelsen blive negativ.

A.2. Ekstern verifikation

Energigennemgang, screeningsliste og energihandlingsplan m.v. skal årligt verificeres af et verifikationsorgan eller certificeringsorgan. Første verifikation skal ske i forbindelse med indsendelse af ansøgning om at indgå i ordningen. Frister for årlig verifikation vil blive udmeldt af Energistyrelsen.

Verifikationen skal sikre, at energigennemgang, screeningsliste og energihandlingsplan m.v. er gennemført i henhold til kravene i ordningen. Hvis verifikationen viser en eller flere afvigelser i henhold til kravene, skal virksomheden forud for indsendelse af ansøgning sikre, at afvigelserne bliver behandlet, herunder dokumenteret og godkendt af et verifikationsorgan eller certificeringsorgan.

Virksomheden skal gøre brug af et af DANAK godkendt verifikationsorgan eller certificeringsorgan. Godkendte verifikationsorganer eller certificeringsorganer kan oplyses af DANAK.

A.3. Samspil mellem energieffektiviseringsordningen og ISO 50001/obligatorisk energisyn

Har virksomheden en energigennemgang i forbindelse med en ISO 50001 certificering eller et energisyn, som er foretaget inden for de sidste 12 måneder, kan virksomheden anvende denne, såfremt denne opdateres og er i overensstemmelse med virksomhedens energiforhold på ansøgningstidspunktet. Det er dog et krav, at energigennemgangen lever op til alle krav i denne kravsspecifikation, og at den kan godkendes af verifikationsorgan eller certificeringsorgan.

Energigennemgangen fra ISO 50001 eller energisyn m.v. skal i alle tilfælde dokumenteres i en rapport i Energistyrelsens skabelon på www.ens.dk/EFO og verificeres af et verifikationsorgan eller certificeringsorgan forud for indsendelse af ansøgning om at indgå i ordningen.

B: Ansøgning om at indgå i ordningen

I dette kapitel beskrives de krav, som virksomheden skal udfylde, inden den kan indgå ordningen.

Inden indgåelse i ordningen skal virksomheden:

- Gennemføre energigennemgang på processer og anlæg relateret til overskudsvarme. Energigennemgangen skal følge Energistyrelsens retningslinjer for energigennemgange (se afsnit A.1.)
- Udarbejde en rapport for energigennemgangen til verifikationsorgan eller certificeringsorgan og Energistyrelsen (se afsnit A.1.1.)
- På baggrund af energigennemgangen udarbejde en screeningsliste over energieffektiviseringstiltag med en tilbagebetalingstid på op til 10 år (se afsnit A.1.2.).
- På baggrund af screeningslisten udarbejde en energihandlingsplan med et overblik over energieffektiviseringstiltag med en tilbagebetalingstid på op til 5 år, som virksomhederne skal gennemføre (se afsnit A.1.3.)
- Af verifikationsorgan eller certificeringsorgan få verificeret, at energigennemgangen m.v. følger retningslinjerne for ordningen (se afsnit A.2.).

B.1. Ansøgningsproces

Virksomheden kan ansøge om indgåelse i ordningen via Energistyrelsens ansøgningsportal. Virksomheden skal benytte en NemID medarbejdersignatur udstedt til virksomhedens CVR-nummer, læs mere på Mitid.nu.

Skabeloner til ansøgningsmaterialet er på www.ens.dk/EFO. Dér finder du også en guide til ansøgningsprocessen i ansøgningsportalen. Ud over et udfyldt ansøgningsskema består ansøgningsmaterialet af følgende dokumenter:

1. "Bilag 1 til forpligtelser i ordningen" (excel-fil), som bl.a. indeholder skabelon til screeningsliste og energihandlingsplan.
2. Rapport fra energigennemgangen (se afsnit A.1.). Rapporten skal følge Energistyrelsens skabelon.
3. Rapport fra audit, certifikat eller erklæring fra verifikationsorgan eller certificeringsorgan.
4. Erklæring på tro- og love, hvor virksomheden bekræfter rigtigheden af oplysningerne. Erklæringen underskrives af et medlem af direktionen.

Ansøgningsmaterialet i ovenstående skal gennemgås og godkendes af et verifikationsorgan eller certificeringsorgan, forud for at det vedlægges på ansøgningsportalen.

Såfremt ansøgningsmaterialet ikke bliver fremsendt på ansøgningstidspunktet, vil Energistyrelsen meddele virksomheden påbud om at eftersende materialet inden for 60 dage. En yderligere fristforlængelse kan meddeles, såfremt ekstraordinære omstændigheder tilsiger dette. Er der spørgsmål til ansøgningen m.v. kan disse rettes til Energistyrelse via ansøgningsportalen.

C: Tilslutning til ordningen

For at opretholde virksomhedens tilslutning til ordningen skal virksomheden:

- Løbende gennemføre de fundne energieffektiviseringstiltag med tilbagebetalingstid på op til 5 år relateret til overskudsvarme, der fremgår af virksomhedens energihandlingsplan (se afsnit A.1.)
- Opdatere energigennemgangen hvert 3. år eller 4. år såfremt der ikke er sket væsentlige ændringer i virksomhedens energiforhold, der har indflydelse på den del af overskudsvarmen, der leveres fra virksomheden og som der opnås afgiftsfritagelse på ved tilslutning til ordningen. På baggrund af energigennemgangen opdateres virksomhedens rapport fra energigennemgang, screeningsliste og energihandlingsplan. Energigennemgangen m.v. skal gennemføres forud for den årlige verifikation (se afsnit A.1.)
- Opdatere energigennemgangen, såfremt der er sket væsentlig ændringer i virksomhedens energiforhold, der har indflydelse på den del af overskudsvarmen, der leveres fra virksomheden og som der opnås afgiftsfritagelse på ved tilslutning til ordningen. På baggrund af energigennemgangen opdateres virksomhedens rapport fra energigennemgang, screeningsliste og energihandlingsplan. Energigennemgangen m.v. skal gennemføres forud for den årlige verifikation (se afsnit A.1.).
- Ovenstående punkter skal verificeres årligt af et verifikationsorgan eller certificeringsorgan (se afsnit A.2.). Frister for årlige verifikationer m.v. vil blive meddelt af Energistyrelsen.

C.1. Materiale, der skal rapporteres til Energistyrelsen ifm. årlige verifikationer

Materiale, der skal rapporteres til Energistyrelsen årligt, hvor energigennemgang ikke skal opdateres.	Materiale, der skal rapporteres til Energistyrelsen ved opdateret energigennemgang (se punkt B og C ovenstående)
- Opdateret "Bilag 1 til forpligtelser i ordningen". - Rapport fra audit, certifikat eller erklæring fra verifikationsorgan eller certificeringsorgan.	- Opdateret rapport fra energigennemgang og opdateret "Bilag 1 til forpligtelser i ordningen". - Rapport fra audit, certifikat eller erklæring fra verifikationsorgan eller certificeringsorgan.

Skabeloner m.v. er på ens.dk/EFO

D: Udmelding af ordningen

Virksomhedens tilslutning i ordningen er frivillig og virksomheden kan til enhver tid melde sig ud af ordningen.

Udmeldingen sker ved at give Energistyrelsen besked herom via ansøgningsportalen, se yderligere i Guide til ansøgning om indgåelse på ens.dk/EFO. Virksomheden skal begrunde udmeldingen og vedlægge virksomhedens seneste energihandlingsplan (se afsnit A.1.3.).

Vilkår for deltagelse i ordningen skal være overholdt på tidspunktet for udmeldingen, såfremt virksomheden vil beholde afgiftsfritagelsen frem til dette tidspunkt. Bl.a. skal energieffektiviseringstiltag med en tilbagebetalingstid på op til 5 år relateret til den del af overskudsvarmen, der leveres fra virksomheden og som der opnås afgiftsfritagelse på, være gennemføres forud for udmeldelse af ordningen, for at afgiftsfritagelsen kan beholdes. Hvis der ikke kan dokumenteres tilstrækkeligt at vilkår for deltagelse i ordningen var blevet overholdt frem til udmeldelsestidspunktet, vil virksomheden kun kunne beholde afgiftsfritagelsen frem til det seneste tidspunkt, hvor overholdelse af vilkårene kan dokumenteres.

Hvis en virksomhed ikke gennemfører de påkrævede energigennemgange eller energieffektiviserings-tiltag rettidigt, afgiver urigtige oplysninger, modsætter sig udførelse af kontrol, eller generelt ikke opfylder regler og vilkår for deltagelse i ordningen, kan Energistyrelsen træffe afgørelse om udmelding af virksomheden fra ordningen.

Udmeldingen sker fra det tidspunkt, hvor virksomheden senest har dokumenteret opfyldelse af regler og vilkår for deltagelse i ordningen.

E: Afgiftsfritagelse

Når en virksomhed bliver godkendt til at indgå i Energieffektiviseringsordningen for overskudsvarme (ordningen), har virksomheden som udgangspunkt ret til en fritagelse for overskudsvarmeafgiften for de dele af deres overskudsvarmeleverancer, som er omfattet af ordningen.

Afgiftsfritagelsen er hjemlet i de relevante energiafgiftslove. En virksomhed der indgår i ordningen bør derfor orientere sig i gældende udgave af Den Juridiske Vejledning (herefter: DJV). Af særligt relevante afsnit kan nævnes:

DJV E.A.4.1 Mineralolieprodukter

DJV E.A.4.4 Naturgas, bygas og biogas mv.

DJV E.A.4.2 Kul og affaldsvarme

DJV E.A.4.6.10 Overskudsvarme

DJV E.A.4.6.13 Fordeling og måling af energiforbrug

DJV E.A.4.6.14 Krav til målere af energiforbrug

Virksomheden bør desuden orientere sig om Skattestyrelsens praksis på området. Ved behov for nærmere afklaring af afgiftsmæssige spørgsmål, bedes virksomheden kontakte Skattestyrelsen, gøres ved at anvende kontaktformularen via TastSelv Erhverv.